

PRAVIDLA PŘEHLÍDKY PEDAGOGICKÁ POEMA

Tato 17. verze pravidel PP platí od 1. března 2019

SMYSL A POSLÁNÍ PEDAGOGICKÉ POEMY

Pedagogická poema (zkr. PP) je přehlídkou v přednesu prózy, poezie, ve čtení a improvizovaném vyprávění žáků středních pedagogických škol, středních odborných škol pedagogických a pedagogických lyceí a setkáváním učitelů těchto škol.

Slovo **pedagogická** ji vyčleňuje ze všech ostatních přehlídek, soutěží či festivalů přednesu a recitace (Wolkerův Prostějov, Šrámkův Písek...), neboť zde nejde především o vynikající formu přednesu, ale právě o pedagogickou stránku zprostředkování informace cílové skupině (o cílových skupinách níže). Jestliže se pedagogika věnuje výchově a vzdělávání – tedy záměrnému a cílevědomému působení na jedince, Pedagogická poema se věnuje právě této profesionální pedagogické kompetenci.

Odborné kompetence **profilu absolventa** zahrnují jak vědomosti v oblasti pedagogiky a psychologie, tak dovednosti v předávání informací, myšlenek, postojů a to i prostřednictvím textů krásné literatury. Dobrý učitel nemá pochopitelně profesionální herecké a přednášečské vybavení (není herec, ani profesionální přednášeč), přesto využívá z uměleckých oblastí základy přednesu prózy i poezie, velmi často čte svým svěřencům pohádky či povídky, v nenadálých pedagogických situacích bez přípravy improvizuje. A právě Pedagogická poema motivuje k získání těchto dovedností.

Pedagogická poema naplňuje **Klíčové kompetence pro Evropu**, jakými jsou: být schopen vzít v úvahu zkušenost, dávat věci do souvislosti, být schopen řešit problémy, radit se s lidmi ve svém okolí, konzultovat s experty, získávat informace, účastnit se diskusí a vyjadřovat vlastní názor, vážit si umění a literatury, být schopen mluvit na veřejnosti, obhajovat vlastní názor a argumentovat, naslouchat a brát v úvahu názory jiných lidí, být schopen spolupracovat v týmu a činit rozhodnutí, posuzovat a hodnotit, navazovat a udržovat kontakty, brát na sebe zodpovědnost, nalézat nová řešení.

Pedagogická poema naplňuje i **cíle středního odborného vzdělávání pro 21. století**, ve kterých se hovoří o umění pracovat v týmu, umění spolupracovat s ostatními, podílet se na životě společnosti a nalézat v ní své místo, nikoliv na úkor jiného člověka.

Pedagogická poema **motivuje žáky** k zájmu o přednes, hlasité čtení a improvizovaném vyprávění a **podněcuje** je ke kvalitní tvořivé práci s dětmi a jedinci různého věku.

POŘADATELÉ PŘEHLÍDKY

Vyhlašovatelem Pedagogické poemy jsou:

- pořadající střední pedagogická škola
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1
- Asociace středních pedagogických škol ČR

ORGANIZACE PEDAGOGICKÉ POEMY

Pedagogická poema se skládá ze tří kol:

- Třídní kolo
- Školní kolo
- Národní přehlídka

Organizace prvních dvou kol je **plně v kompetenci ředitelů** středních pedagogických škol, středních odborných škol pedagogických a pedagogických lyceí. Školní kola však musí v jednotlivých školách proběhnout tak, aby školy mohly **odeslat přihlášku na národní přehlídku nejpozději do 15. října**. Přihláška musí obsahovat: jména a příjmení žáků, datum a místa jejich narození, obor studia, ročník, disciplínu a cílovou skupinu, kterou si žáci zvolili (viz níže) a adresu vysílající školy.

Národní přehlídku postupně pořádají jednotlivé střední pedagogické školy, střední odborné školy pedagogické nebo pedagogická lycea podle těchto napsaných pravidel. Národní přehlídka proběhne v první polovině měsíce listopadu v pořadající škole.

Oficiální název národní přehlídky zní:

Pedagogická poema – ...(číslo ročníku) ročník národní přehlídky přednesu, čtení a improvizovaného vyprávění žáků středních pedagogických škol a pedagogických lyceí.

DISCIPLÍNY

Národní přehlídka má tři disciplíny

Vysílající škola nominuje do každé disciplíny **vždy jednoho žáka**. Z toho vyplývá, že škola vysílá na přehlídku nejvíce tři žáky studijních oborů PMP (předškolní a mimoškolní pedagogika), PL (pedagogické lyceum), VHČ (výchovná a humanitární činnost). Je však možné nominovat pouze jednoho studenta VOŠ (vyšší odborná škola).

PŘEDNES

Žák si pro tuto disciplínu připraví přednes prózy nebo poezie dle vlastní volby pro danou cílovou skupinu (v případě, že si žák zvolí *monolog*, nebude hodnocen pro nedodržení pravidel). Tento přednes nesmí překročit 5 minut délky trvání.

Smyslem disciplíny je osobitá interpretace umělecké předlohy s ohledem na cílovou skupinu.

ČTENÍ

Organizátor PP ve spolupráci s lektory vybere knihy, ze kterých budou žáci na přehlídce číst ukázky. Názvy knih budou nejpozději v květnu (červnu) zveřejněny na webových stránkách PP. Předpokládá se, že žáci, kteří se přihlásí do disciplíny čtení, mají při příjezdu na přehlídku již knihu přečtenou.

Lektoři vyberou ukázky (kapitoly) z knih a žáci budou v dílnách pracovat na ukázce, kterou při přehlídce přečtou posluchačům svých cílových skupin. Čtení při přehlídce nesmí překročit 5 minut délky trvání.

Při čtení žák prokáže, jak se umí připravit na hlasité čtení a jak dokáže ukázkou výrazově přečíst posluchačům své cílové skupiny. Vystupuje sám za sebe. Čte ucelený text.

IMPROVIZOVANÉ VYPRÁVĚNÍ

Žák na základě zvoleného tématu improvizuje a během improvizace reaguje na další podněty. Na improvizaci bude předem připravován a rozcvičen svými lektory (o lektorech níže). Improvizované vyprávění nesmí překročit 5 minut délky trvání.

Více informací o improvizovaném vyprávění naleznete v metodickém listě na www.pedagogickapoema.cz.

Žák při improvizaci prokáže schopnost se zájmem a zaujetím předat téma a zároveň reagovat na vnější podněty přirozeně, brát je do hry a být neustále ve vědomé interakci s cílovou skupinou.

CÍLOVÉ SKUPINY

Národní přehlídka je určena žákům středních pedagogických škol, středních odborných škol pedagogických a pedagogických lyceí, a proto by se zde mělo objevit jejich profesní zaměření.

Žáci vysílající školy obsadí obě cílové skupiny.

Cílové skupiny jsou:

1. Děti mateřské školy (věk 5-7 let – třída předškolního věku)
2. Žáci I. stupně základní školy (věk 8-9 let – 3. třída ZŠ)
3. Žáci střední školy (1.-2. ročník jakékoliv SŠ, ne však účastníci PP)
4. Senioři (zde jsou myšleni např. obyvatelé domova důchodců, penzionu pro seniory...)

Poznámka: Cílové skupiny – děti z mateřské školy, žáci I. stupně základní školy, žáci střední školy a senioři – by měly být připraveny na to, co uvidí.

Každý rok pořádající škola podle místních podmínek určí dvě cílové skupiny.

Cílové skupiny pro příští Pedagogickou poemu (PP) vyhlásí ředitel následující pořádající školy při přebírání putovního artefaktu PP na slavnostním ukončení PP.

LEKTOŘI

Žáci se po příjezdu na přehlídku rozdělí podle disciplín do tří skupin. Každé disciplíně budou přiřazeni dva lektori – odborníci v dané disciplíně (ideální je smíšená dvojice). Ti se budou své skupině věnovat po celou dobu národní přehlídky. Společná práce každé skupiny bude probíhat formou tvořivé dílny.

V prvním a ve druhém semináři (den před přehlídkou jednotlivých vystoupení) lektoři žáky své skupiny spolu seznámí (například formou her, cvičení, rozhovorů...), dále se v dílně věnují přípravě na vystoupení v dané disciplíně.

Formou her a cvičení žáci v semináři získávají obecné informace a dovednosti v přednesu, čtení a improvizovaném vyprávění. Mohou se připravit i na společný výstup, který by předvedli při slavnostním ukončení Pedagogické poemy.

Ráno v den přehlídky vystoupení lektoři provedou se svou skupinou mluvní nebo improvizáční rozcvičku.

Po přehlídce vystoupení se svojí skupinou lektoři dále pracují. Tento čas je určený rozborům jednotlivých vystoupení formou společné diskuse. Lektoři poukážou na klady, ale využijí i práce s chybou. S žáky pak vyzkouší problémová místa jednotlivých výstupů. Tento čas je vymezen i dalšímu rozvoji žáků v dané disciplíně.

Setkání s lektory je určeno pouze žákům. Pedagogický doprovod se těchto tvořivých dílen zúčastnit nemůže, aby nebyla narušena intimita skupiny.

Lektory bude vybírat výbor Pedagogické poemy ve spolupráci s Asociací středních pedagogických škol. Oficiálně by pak lektory mělo oslovit a požádat o spolupráci ředitelství pořádající školy.

PEDAGOGICKÝ DOPROVOD

Pedagogický doprovod tvoří jeden až dva učitelé vysílající školy. Především jsou to ti, kteří žáky na přehlídku připravovali nebo organizovali školní kolo Pedagogické poemy.

Zájemcům bude nabídnut seminář či tvořivá dílna související s disciplínami PP a akreditované dílny nebo semináře DVPP (další vzdělávání pedagogických pracovníků).

HODNOCENÍ VYSTOUPENÍ ŽÁKŮ

Hodnocení vystoupení žáků probíhá formou rozhovoru **v tvořivých dílnách vedených lektory**. Při posuzování mohou lektoři ožehavá místa přednesu, čtení a improvizace hned se všemi účastníky vyzkoušet a ujasnit si zejména jejich pedagogické využití.

K posouzení jednotlivých vystoupení žáků zejména z hlediska jejich pedagogického využití ve výchovné a vzdělávací praxi se mohou vyjadřovat všichni zúčastnění podle doporučených kritérií:

Vysvětlení použitých zkratk: P – přednes, Č – čtení, I – improvizované vyprávění

Základy koncepce vystoupení	Dramaturgický výběr, respektující cílovou skupinu a možnosti žáka	P,Č,I
	Pochopení předlohy, porozumění stylu autora	P,Č
	Výstavba přednesu, čtení	P,Č

	Přijetí podnětu improvizace, výstavba vystoupení na dané téma, reakce na nečekané podněty v průběhu improvizace	I
Vnitřní předpoklady a technická výbava vystupujícího	Představivost, fantazie	P,Č,I
	Temporytmus	P,Č,I
	Technika řeči a práce s hlasem	P,Č,I
	Nonverbální prostředky přednesu	P,Č,I
	Soulad verbálního a neverbálního projevu	P,Č,I
Výsledný dojem z vystoupení	Originalita vystoupení, osobitost přednášejícího žáka	P,Č,I
	Emocionální působení na posluchače	P,Č,I
	Schopnost oslovení cílové skupiny	P,Č,I
Sebehodnocení vystupujícího	Schopnost reflexe a sebereflexe	P,Č,I

Kritéria hodnocení lektori žákům sdělí na počátku přehlídky.

OCENĚNÍ ZA INSPIRATIVNÍ PRÁCI V DÍLNĚ A VEŘEJNÉ VYSTOUPENÍ

V kompetenci organizátora národní přehlídky (ředitele pořádající školy) je, zda požádá lektory, aby na základě práce v dílně a veřejného vystoupení ocenili žáky zlatým, stříbrným či bronzovým pásmem, nebo zda všem žákům udělí Ocenění za inspirativní vystoupení bez uvedení pásma. V případě, že by se chování některého žáka nebo jeho vystoupení neslučovalo s oceněním, mají lektori právo žákovi ocenění neudělit.

Ocenění za inspirativní vystoupení (s uvedením pásma či bez) žáci obdrží během slavnostního zakončení Pedagogické poemy.

OBÁLKOVÉ HODNOCENÍ

Druhou formou posouzení vystoupení žáka bude obálkové hodnocení. Pořádající škola na viditelnou nástěnku **přehledně** umístí jména všech zúčastněných **podle disciplín a podle časového harmonogramu**. V disciplíně **přednes** uvede název přednesu, v disciplíně **čtení** uvede autora a název ukázky a v disciplíně **improvizované vyprávění** uvede prvotní podnět.

Na stole blízko této nástěnky budou k dispozici tužky a papíry a každý účastník PP – divák cílové skupiny, žák, pedagogický doprovod, lektor, ředitel školy či náhodný divák, má možnost na papír napsat přednášejícímu žákovi **neanonymní pozitivní** vzkaz, myšlenku, názor týkající se jeho vystoupení. Tyto vzkazy využijí lektori v rámci práce v tvořivé dílně.

Doporučuje se, aby pořádající škola (určení žáci nebo učitelé) provedla krátkou reflexi s diváky cílových skupin a výsledky vložila do jednotlivých obálek.

INSPIRATIVNÍ VYSTOUPENÍ

Každá přehlídka může být zakončena inspirativním vystoupením žáků.

Na inspirativní vystoupení **mohou** lektori jednotlivých disciplín, ve spolupráci se všemi členy své skupiny, nominovat jednotlivce nebo zařadit společně vytvořený produkt práce dílny, při kterém nepřekročí 5 minut délky trvání.

POSLÁNÍ NÁRODNÍ PŘEHLÍDKY

Posláním přehlídky

- je setkávání umělecky orientovaných žáků v oblasti přednesu, čtení a improvizovaném vyprávění
- je rozvoj nadaných žáků v umělecké oblasti zaměřený na přednes, čtení či improvizované vyprávění a motivace pro další umělecké a pedagogické aktivity
- je inspirativní setkávání učitelů, kteří se věnují rozvoji žáků v oblasti přednesu, čtení a improvizovaného vyprávění
- je příležitost pro další vzdělávání učitelů v oblasti pedagogických, psychologických a uměleckých disciplín

ŠKOLA POŘÁDAJÍCÍ PŘEHLÍDKU

- osloví lektory (6 lektorů pro dílny žáků a lektory pro vzdělávání učitelů)
- rozešle do konce června všem školám Pravidla Pedagogické poemy s termínem konání národní přehlídky
- v září rozešle školám formuláře přihlášek a bližší informace o přehlídce
- zorganizuje národní přehlídku tak, aby každý mohl vidět každého, aby se jednotlivé disciplíny střídaly

DOPORUČENÁ ORGANIZACE PŘEHLÍDKY

1. DEN

Odpoledne, večer příjezd, prezence účastníků

2. DEN

7.00 – 8.00	snídaně
8.00 – 9.00	setkání lektorů s garanty a organizátory Pedagogické poemy
9.00	slavnostní zahájení Pedagogické poemy
10.00 – 12.00	práce v dílnách – studenti
10.00 – 12.00	(pro pedagogický doprovod je možné zařadit prohlídku města nebo seminář)
12.00 – 13.00	oběd
13.30 – 17.00	práce v dílnách – studenti
15.00 – 17.00	(pro pedagogický doprovod je možné zařadit prohlídku města nebo seminář)
18:00 – 19.00	večeře
20.00	volný program dle možností pořádající školy

3. DEN

7.00 – 8.00	snídaně
8.00 – 8.30	hlasová rozcvička
8.30 – 12.00	první část přehlídky (jednotlivé kategorie se střídají)
12.00 – 13.00	oběd
13.00 – 16.00	druhá část přehlídky
16.00 – 18.00	práce v dílnách – studenti (rozbory předvedeného)
16.00 – 18.00	(pro pedagogický doprovod je možné zařadit prohlídku města nebo seminář, je možné v tomto čase zařadit setkání učitelů s garanty PP)
18.00 – 18.45	večeře
19.30	večerní program pro účastníky přehlídky (například divadelní vystoupení nebo místní zajímavost)

4. DEN

7.00 – 8.00	snídaně
8.00 – 9.00	pedagogický doprovod setkání s lektory a s pořadateli přehlídky
9.30 – 11.00	slavnostní zakončení přehlídky, předání ocenění za inspirativní vystoupení jednotlivých disciplín, ukázky inspirativních vystoupení, předání putovního artefaktu řediteli příští pořádatelí školy, vyhlášení příštích cílových skupin
11.30	odjezd

Od roku 2012 je k dispozici **znělka PP**, kterou pořádatelí škola může využít. Znělku vlastní SPgŠ Přerov.

GARANTI A VÝBOR PEDAGOGICKÉ POEMY

- koordinují a aktualizují pravidla Pedagogické poemy
- aktualizují program a organizaci PP
- s aktuálními změnami pravidel seznamují vedení Asociace středních pedagogických škol

Garanti PP:

- o Mgr. Roman Musil
- o Mgr. Šárka Horáková

Výbor PP tvoří Mgr. Roman Manda (archivář PP), zástupce pořádatelí školy a zájemci z řad učitelů ze SPgŠ, se zkušeností s Pedagogickou poemou.

PROPAGACE PEDAGOGICKÉ POEMY

Propagaci PP tvoří webové stránky – www.pedagogickapoema.cz, které vznikly v prosinci 2013 za finanční podpory Rady rodičů Gymnázia, Střední pedagogické školy, Obchodní akademie a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky Znojmo.

Škola, která pořádá národní přehlídku, uhradí poplatek za doménu a správu stránek Mgr. Jiřímu Klekerovi.

PRAVIDLA PEDAGOGICKÉ POEMY ZPRACOVALI

Na základě jednání Čáslavského setkání učitelů dramatické výchovy (leden 2008) první pravidla Pedagogické poemy zpracovali:

Mgr. Jana Andrejsková, G a SOŠPg Čáslav, PdF Univerzita Hradec Králové
Mgr. Roman Musil, SPgŠ Beroun, PedF UK Praha

Odborné posouzení:

PhDr. Zdeňka Kutínová, ředitelka G a SOŠPg Liberec, předsedkyně Asociace středních pedagogických škol ČR
prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc., proděkan Filozofické fakulty Univerzity Pardubice, poradce ministra školství
Mgr. Vladimír Holík, ředitel Gymnázia a SPgŠ Znojmo
PaedDr. Zdeněk Sejček, ředitel G a SOŠPg Čáslav
Mgr. Jiřina Lhotská, učitelka ZUŠ Strakonice

První pravidla Pedagogické poemy byla schválena dne 8. dubna 2008 v Čáslavi Asociací středních pedagogických škol ČR.

Na aktuální verzi pravidel se podílejí účastníci Setkání výboru PP, který se pravidelně schází v lednu v Nové Pace.